

BOERDERIJENROUTE

Hellendoorn

Het dorp Hellendoorn wordt aan de westkant omringd door de Sallandse Heuvelrug met esgronden die nog steeds als landbouwgrond worden gebruikt. Men vindt hier vooral Nedersaksische boerderijtypen. Dit boerderijtype stamt uit de late middeleeuwen en kenmerkt zich door een compacte, rechthoekige plattegrond en een laag aflopend dak. Het staat in de traditie van het *los hoes*; mensen, vee en oogst werden in dezelfde ruimte ondergebracht.

Vroeger liep de hoofdverbinding tussen Zwolle en Twente via de Oude Twentseweg, waarbij kasteel Schuilenburg en omgeving belangrijk waren. In 1883 komt Schuilenburg, het kasteel was inmiddels afgebroken, in handen van de familie Vening Meinesz. Na 1966 werden de boerderijen behorend tot Schuilenburg aan de zittende pachters, onder bezwaar van pacht, verkocht. Zo kwam er een einde aan eeuwenlang grootgrondbezit. De luiken van de boerderijen van Schuilenburg waren bruin geschilderd, de witte panelen waren voorzien van een rode zandloper. Enkele nieuwe eigenaren hebben de luiken groen geschilderd.

Aan de oostkant stroomt rivier de Regge, die vroeger niet alleen gebruikt werd als vaarweg, maar ook zorgde voor vruchtbare grond. Dit leidde tot de bouw van vele boerderijen. Aan de noordoost kant ligt het gebied *de ontginning*. Ten behoeve van de landbouw werd veen en schrale heide in cultuur gebracht. Er kwamen typische ontginningsboerderijen, herkenbaar aan de schuin aflopende voor- en achtergevels en rieten dak. Aan de westkant lag een ander ontginningsgebied, de Eelerberg; voornamelijk bestaand uit zandgrond. Na het opheffen van de marken werden vele gemeenschappelijke gronden verkocht. H. Meinesz kocht op een openbare veiling in 1847 120 ha. heidegrond als ontginningsobject op de Eelerberg. Op een stuwwal liet hij een boerderij bouwen. De woeste gronden werden grotendeels ontgonnen. De benodigde mest werd via het Overijssels Kanaal en de Boksloot, die daarvoor werd gegraven, aangevoerd. Ook kwamen er weilanden en werden enkele percelen geëgaliseerd. Rond 1950 werd het gebied ontwaterd via een gegraven slotenselsel.

1 ERVE KROEZE
Eelerweg 24, Hellendoorn
Katerstede, bouwjaar 1876

Erve Kroeze werd ook wel Schultenhuis genoemd omdat er vroeger een schout zou hebben gewoond. Alhoewel het jaartal 1876 op de voorgevel van de boerderij anders doet vermoeden, komt de erve al voor in een akte uit 1520. Bijzonder is de 40 cm. dikke midden- of stapelmuur, die vermoedelijk het laatste overblijfsel van een vorig bouwsel is.

3 ERVE HEUVER
Heuversteeg 1, Hellendoorn
(Marle)

Schaapskooi, bouwjaar 1832
De boeren vestigden zich op de vruchtbare gronden en heidegebieden langs de Regge. Schapen werden ingezet om het nog niet ontgonnen gebied te begrazen. 's Nachts verbleven de schapen in een schaapskooi. De schapenmest gebruikten de boeren voor bemesting van de akkers. De schaapskooi is in 2004 gerestaureerd.

5 ERVE HOFMAN
Hofmanstraat 2, Hellendoorn
Erve, bouwjaar 15de eeuw

Erve Hofman, gebouwd in de 15de eeuw, is verreweg de best bewaard gebleven boerderij in haar soort in de verre omgeving. In 1963 kwam Erve Hofman in bezit van de gemeente Hellendoorn. De Stichting Old Heldern de Noaberschap kon de deel en de stallen inrichten als oudheidkamer. Sinds 1994 is Erve Hofman, na een uitgebreide renovatie, in gebruik als museumboerderij.

2 SCHURS
Olthofsweg 1, Hellendoorn
Katerstede, bouwjaar 1831

Op Schurs woonde omstreeks 1500 de kerkrentmeester van Hellendoorn Joh. ter Schuyr. Later kwam deze in het bezit van de familie Schuttevaar (schuitemvaarders). Schurs, gelegen in de buurschap Elen, is het stamhuis van dit oude geslacht. De boerderij is volledig gerenoveerd en gemoderniseerd zodat er nu twee gezinnen kunnen wonen. De oude keitjesvloer uit deze boerderij is geschonken aan de oudheidkamer in Erve Hofman, waar ze is te bewonderen.

4 KLOOSTERMAN
Oude Twentseweg 10,
Hellendoorn
Ontginningsboerderij,
bouwjaar 1929

De familie Kloosterman werd in 2010 in de gelegenheid gesteld dit bedrijf te pachten en later te kopen. Het woonhuis werd intern geheel gerenoveerd. Het nieuwe bedrijfsgedeelte is uitgerust met een draaimelkstal voor 40 koeien. De stal biedt plaats aan 400 koeien.

6 HET LEESTMAKER- VAN BEESTHUIS
Dorpsstraat 37, Hellendoorn
Dwarshuisboerderij,
bouwjaar 1850

Aan de Dorpsstraat 37 in Hellen- doorn staat een neoclassicistisch woonhuis annex boerderij uit 1850. Tot 1870 woonde hier het schoenmakersgeslacht Leestema- ker, dat tevens het boerenbedrijf voerde. Het pand werd later ingericht tot logement met rijtui- genverhuur, daarnaast werd ook het boerenbedrijf voortgezet. Het uithangbord en het gevelteken bo- ven de schuurdeur geven aan dat het ooit een dokterswoning was.

7 TER HORST
Holsenerweg 1, Hellendoorn
Erve, bouwjaar 1928

Dit is een mooi voorbeeld van drie generaties boerenbedrijfsvoering. De eerste generatie G. ter Horst begon in de oorspronkelijke boer- derij met schuren. Zijn zoon J. ter Horst bouwde een ligboxenstal. Kleinzoon G. ter Horst bouwde een nieuwe ligboxenstal, met robotmelker, voor 120 koeien. Het geheel werd uitgebreid met een nieuwe woning en schuur. Het dak van de stal en de schuur werden voorzien van zonnepanelen.

8 ERVE HOLSENER
Schuilenburgerweg 46,
Hellendoorn

Erve, bouwjaar 18de/19de eeuw
 Sinds 1971 is Erve Holsener een rijksmonument en werd in 2012 uitgeroepen tot mooiste boerderij van Hellendoorn. Tot 1978 hoorde de erve bij landgoed Schuilen- burg. Het is een boerderij met een onderschoer en rieten schilddak. Het woongedeelte is uitgebouwd. Opvallend detail is het uilen- bord in de nok aan de voor- en achterzijde. Op het erf staat een zeldzame houten schuur, bedekt met riet en dakpannen. De ingang is aan de lange zijde. Er wordt hier nog steeds geboerd door de derde generatie Thijs. De eerste genera- tie had de boerderij in pacht, maar kreeg daarna het kooprecht.

9 OUD VELS
Nieuwe Twentseweg 19,
Hellendoorn
Leemhuisje, bouwjaar ongeveer
midden 18de eeuw

Gedurende de zomermaanden wordt dit eeuwenoude boerderijtje beschikbaar gesteld als vakan- tieverblijf. Alle oude, sfeervolle elementen zijn nog intact: de originele keitjesvloer in de voor- kamer, de authentieke schouwen met tegeltjes en de toegangen naar de bedsteden. De zijwan- den en achtergevel zijn van leem gemaakt, maar de voorgevel is uit

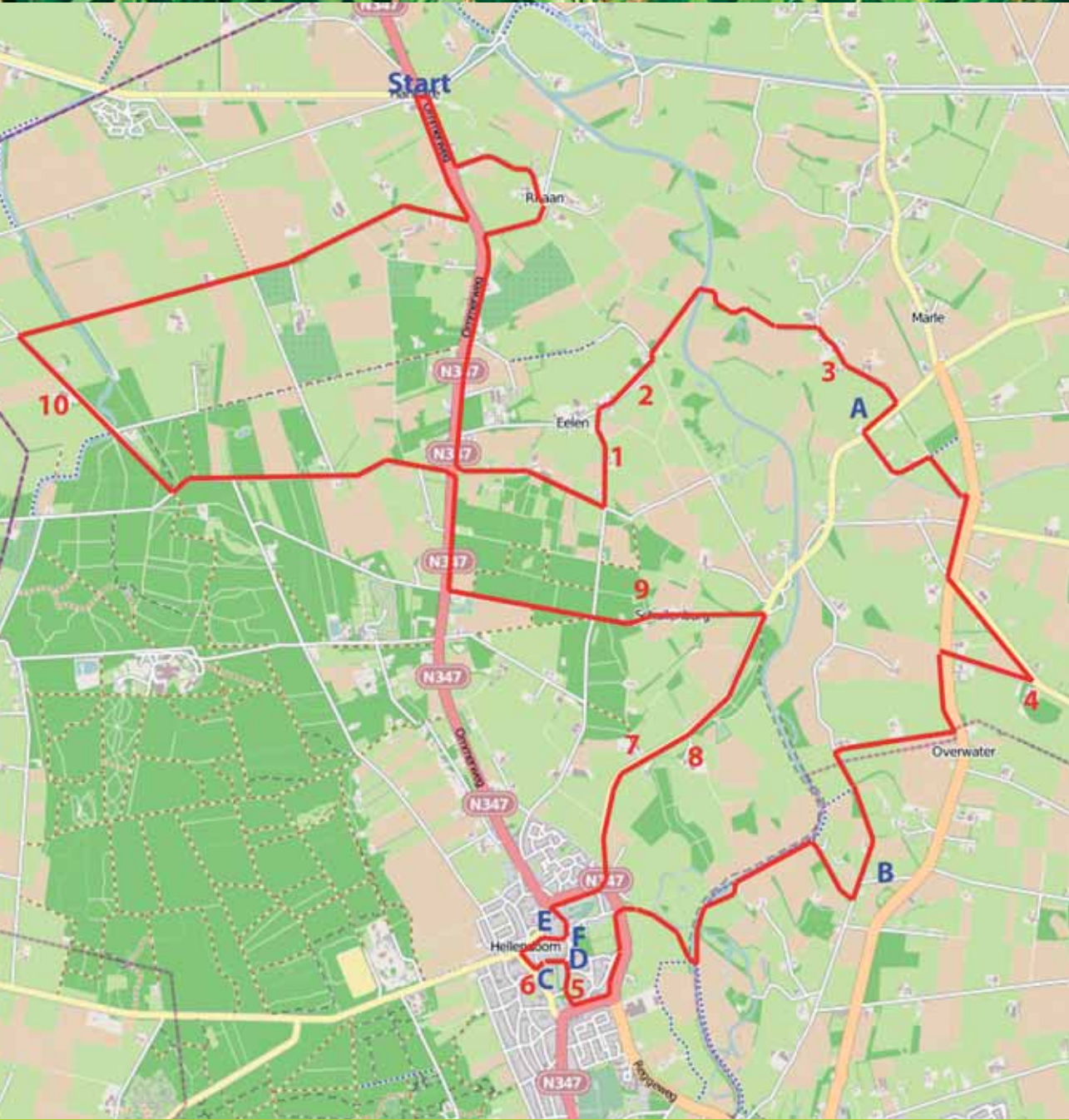
steen opgetrokken. De basis van de wanden bestaat uit gevlochten takken, die met leem uit de om- geving zijn dichtgemaakt. Lemen wanden waren ooit eerder regel dan uitzondering. Deze grondstof was in tegenstelling tot baksteen gratis beschikbaar. Oud Vels is de laatst overgebleven Sallandse boerderij in haar soort.

10 CORNELIA HOEVE
Steenhaarweg 1, Hellendoorn
Landgoedboerderij, bouwjaar 1932

Genoemd naar jonkvrouwe Corne- lia Anna den Tex, echtgenote van mr. Sjoerd Anne Vening Meinesz. De boerderij is uitgevoerd naar een schetsontwerp van het Insti- tuut voor Landbouwwerktuigen en Gebouwen te Wageningen. Corne- lia Hoeve was tot 1966 een pacht- boerderij. Dit huidig melkvee- bedrijf heeft jarenlang ontroomde (ontvette) melk geleverd aan het naburig Volkssanatorium.

Routebeschrijving

Fietstocht Hellendoorn (28 km)

Start Oplaadpunt Aktief Overijssel, Ommerweg 150 Hellendoorn

LA ri Hellendoorn Ommerweg
Bij kruispunt **LA** Marsdijk
T-splitsing schuin rechts Mekkelinkweg
LA Ommerweg
LA Veldhuizenweg
bij kruising scherp links Eelerweg nr. 24 (1)
T-splitsing schuin rechts Olthofsweg nr. 1 (2)
Y-splitsing schuin links Marsdijk
Y-splitsing **RA** West Dammarke Steege
Eind **RD** Oost Dammarke steege
T-splitsing schuin links Oost Dammarke Steege
T-splitsing schuin rechts Heuversteeg nr. 1 (3)
RA Hellendoornseweg nr. 40 (A)
LA Hallerweg
RA Schothoeksweg
RA Meester Werkmanstraat (oversteken)
schuin links Oude Twentseweg nr. 10 (4)
bij Y-splitsing scherp rechts Oude Twentseweg
LA fietspad op Meester Werkmanstraat
rechts weg oversteken Katenhorstweg
T splitsing **LA** Overwaterweg nr.8 (B)
RA Overwaterweg (doodlopende weg, nr. 33,37,39)
Bij T-splitsing Links fietspad aanhouden
LA fietspad langs de Regge

Na 1.1 km **RA** fietsbrug oversteken
Na 300m. rechts aanhouden, langs voetbalvelden
T-splitsing **LA** Kasteelstraat
RD Reggeweg
RA Hofmanstraat nr. 2 (5)
Y-splitsing links Koestraat (C)
T-splitsing **RA** Dorpsstraat nr. 37 (6) (D)
T-splitsing **RA** Dorpsstraat (E)
schuin rechts Smidstraat
LA Bibenstraat
T-splitsing **RA** Dorpsstraat (F)
Direct scherp rechts Schuilenburgerweg
Y-splitsing fietspad schuin links Schuilenburgerweg
Aan de linkerkant (7) Holsenerweg 1
Na 50 mtr. Schuilenburgerweg 46 (8)
LA Nieuwe Twentseweg nr. 17 (9)
op vijfsprong recht door de Nieuwe Twentse weg
volgen via fietspad
RA Ommerweg
LA Veldhuizenweg
RA Steenhaarweg nr. 1 (10)
RA Coninckserweg
Na 2,4 km. schuin rechts Coninckserweg
LA Ommerweg
Na 700m. eindpunt: Oplaadpunt Aktief Overijssel in Hellendoorn

- (A) Koffie-pannenkoekenhuus Marle, Hellendoornseweg 40 Hellendoorn
- (B) Rustpunt Overwater, Overwaterweg 8, Hulsen
- (C) Cafeteria 't Kokhuus, Koestraat 4 Hellendoorn
- (D) Hotel-Reataurant de Kroon, Dorpsstraat 26 Hellendoorn
- (E) Bakkerij, lunchroom en ijssalon Lorkeers, Dorpsstraat 61a Hellendoorn
- (F) Cafe in de Tonne, Dorpsstraat 66, Hellendoorn

